

Kázeň, nekázeň

HANA HORKÁ

-
1. Co se vám vybaví?
 2. Jaké máte zkušenosti ze školy?
 3. Proč docházelo k nekázni ve škole?
 4. Jak byste situaci řešili?

BENDL, S. Jak předcházet nekázní aneb kázeňské prostředky. Praha: ISV nakladatelství, 2004. ISBN 80-86642-14-3

BENDL, S. Kázeňské problémy ve škole. Praha: TRITON, 2004. ISBN 80-7254-453-5

BENDL, S. Neukázněný žák – Cesta institucionální pomoci. Praha: ISV nakladatelství, 2004. ISBN 80-86642-36-4

BENDL, S. Školní kázeň. Praha : ISV nakladatelství, 2001. ISBN 80-85866-80-3

Výběr z literatury

CANGELOSI, J., S. Strategie řízení třídy – Jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-118-2

KOLÁŘ, M. Bolest šikanování. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7367-014-3

KOLÁŘ, M. Skrytý svět šikanování ve školách. Praha: Portál, 1997. ISBN: 80-7178-123-1

KYRIACOU, CH. Řešení výchovných problémů ve škole. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-945-3

ONDRÁČEK, P. Františku přestaň konečně zlobit, nebo.... Praha: ISV nakladatelství, 2003. ISBN 80-86642-18-6

Příklad ze školní praxe

Příběh začínající učitelky, která dostala na třídu, v níž nikdo nechtěl učit – děti nerespektovaly učitele, mluvily vulgárně, před zraky učitele ničily třídu
versus

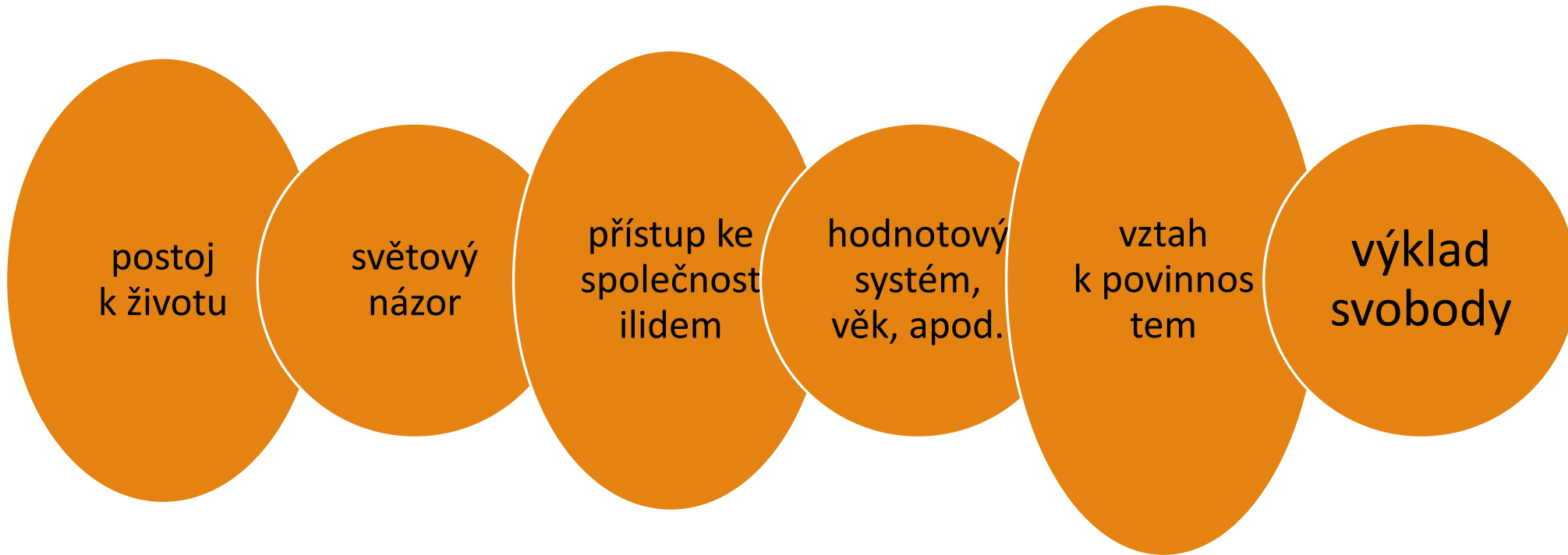
učitelka nad nimi nezlomila hůl, jednala s nimi jako s partnery, chválila je za maličkosti, ve svých reakcích se snažila nebýt stereotypní, nikdy nešla za nadřazeným, aby jí pomohl třídu ukáznit,...

její jednání vyžadovalo hodně trpělivosti, důslednosti a pečlivou přípravu na hodiny, žáci se po nějaké době zklidnili a dalo se s nimi bez problémů pracovat...

Složitost, souvislosti a aspekty fenoménu kázně

Kázeň jako složitý jev zasahuje téměř do všech oblastí lidského života.

Co ovlivňuje postoj ke kázni?

Vymezení kázně a jejího účelu

Kázeň = **vědomé dodržování** zadaných norem chování.

Člověk si je vědom daných norem, zná je a ví, jaké chování se od něj očekává.

Kázeň a poslušnost, řád, pořádek, dril, právo a **mravnost** – otázka **kázeň je otázkou mravní.**

Tři základní **funkce** (W. Ch. Bagley – 1915) **školní kázně:**

- vytváření nezbytných podmínek pro školní práci,
- příprava žáků pro život ve společnosti dospělých,
- pěstování základních návyků sebeovládání.

Pojetí kázně

Tradiční pojetí kázně nedbá na potřeby dětí, vyhovuje učiteli a jeho úkolu "naučit, co určují osnovy". Jejím základem je podřízení se dítěte.

Současné pojetí vychází z potřeb dětí - základem je dodržování pravidel nikoliv jen směrem k učiteli, ale i mezi dětmi navzájem.

Je založeno na zodpovědnosti dítěte, která vzniká tím, že dítě má možnost výběru.

Motivací k splnění úkolu je jeho vnitřní přijetí, ne vnější nadirigování .

Základem je pravidlo, že moje svoboda končí tam, kde začíná omezovat svobodu druhého (hlasové projevy takového rázu, aby nerušily ostatní).

Hlavními příčinami nekázně z hlediska dítěte

Onemocnění (chřipka nebo angína - únava, bolesti a ospalost snižují koncentraci jedince a následně vyvolávají podrážděnost či přecitlivělost na jinak běžné podněty).

Poruchy chování, např. ADHD.

Temperamentní ladění dítěte.

Nedostatky ve výživě (do školy bez snídaně nedostatek tekutiny) - oslabuje, unavuje a zvyšuje jeho dráždivost.

Unavené a hladové dítě má obdobný handicap jako dítě nemocné.

Nedostatečná **výchova v rodině** - nefungující rodiny (rozvody, agresivita, neharmonické prostředí).

Nespokojenost a **špatné vzory** z rodiny přenášejí do svého chování ve školním prostředí.

Omezená **komunikace** ze strany rodičů, orientace převážně na práci a kariéru.

Životní prostředí - okolí dítěte, fyzikální podmínky ovlivňují agresi dětí. Vliv tepla a chladu a změn atmosférického tlaku.
Nevábné školní prostředí

Nekázeň ve společnosti - hodnoty, návyky a postoje si žák přináší do školního prostředí.

Negativní vliv **mediálního násilí** – vzbuzuje touhu napodobovat, chápat násilí jako řešení problematické situace nebo pěstuje přecitlivělost a úzkostlivost jedince.

Servírování agresivního chování - otupuje citlivost, zeslabuje přirozený lidský soucit, zvyšuje toleranci k agresivnímu chování druhých.

Přetíženost dětí nejen ve školní oblasti, ale i v mimoškolní - tendence rodičů realizovat vlastní nenaplněné ambice. Děti i přes svůj talent pod tíhou často **rezignují**, nedostává se jim ani dostatek **uznání** ze strany rodičů.

PROČ SE ŽÁCI CHOVAJÍ NEVHODNĚ?

Nuda

Předvádění se chlapců před děvčaty a naopak

Boj žáků (zejména chlapců) o **moc** a postavení ve třídě (v kolektivu)

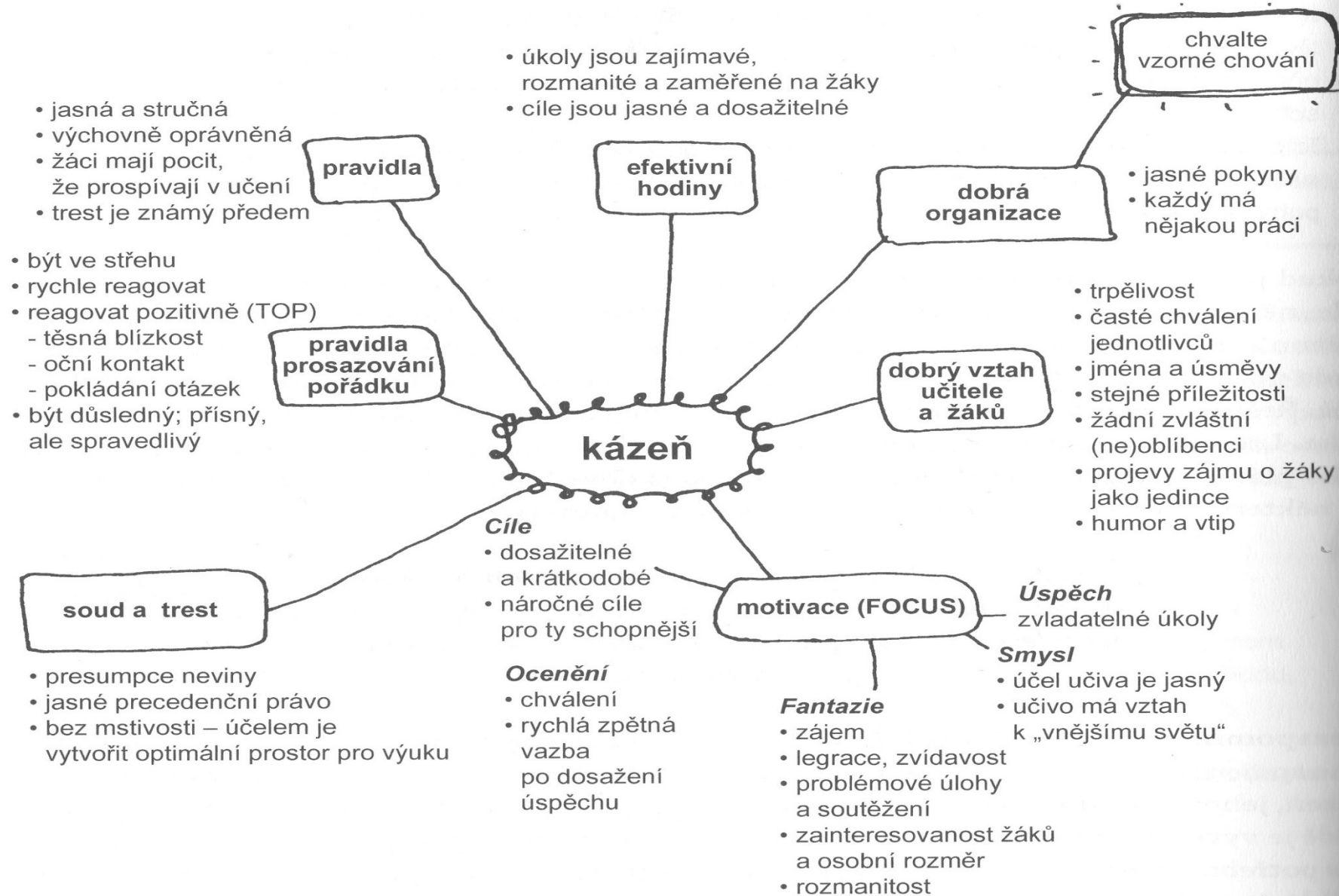
Vzájemné **antipatie** mezi žáky, popř. mezi učiteli a žáky

Snaha některých žáků **na sebe upozornit**

Málo učitelů – **mužů** na základních školách

„**Fyziologická neposlušnost**“ (projevy chování hodnocené jako neposlušnost jsou v určitém období vývoje nevyhnutelné – negativismus, vzdorovitost, klackovitost v pubertě,...)

Shrnující pojmová mapa viz níže podle publikace Petty. G. Moderní vyučování.

Shrnující pojmová mapa pro kap. 8, 9

Po shlédnutí **videa** budeme diskutovat podle odrážek

<https://zpojmevsechny.cz/clanek/detail/video-vyrusuji-zaci-pri-vyuceporadime-jak-se-s-tim-vyporadat>xxxx

Jak správně **konfrontovat žáka**, který vyrušuje. **Co je neefektivní.**

Když konfrontace selže a žák dál vyrušuje, **co dělat dál?**

Kdy pomůže **aktivní naslouchání** dítěti, např. ve skupinové diskusi k uklidnění situace.

Proč děti ruší nebo nedávají pozor a **jak porozumět jejich potřebám?**

Výchova je „*běh na dlouhou trať*“ (Bendl)

Co ovlivňuje průběh výuky/kázeň výuky

<https://www.youtube.com/watch?v=-oS9zwlfSzQ> (pravidla)

<https://www.ped.muni.cz/pedagogika/didakticke-pomucka-karty-bezrakosky/>